

SZÉKELYFÖLD.

Közigazgatási, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Szerkesztő- s kiadóhivatal:
K.-Vásárhelyt a könyv-
nyomdában, Csik-Szeredán
T. Nagy Imre szerkesztő
lakásán.

Megjelenik: vasárnap, kedden, csütörtök-
köz és szombaton.
Előfizetési díj: egy évre 6 frt, fél évre 3 frt,
negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára helyben 3 kr.

Hirdetések és nyílt-terek
árszabály szerint felvétel-
nek a kiadóhivatalban
Cs.-Szeredán és Kézdi-Vá-
sárhelyt.

Előfizetési felhívás.

Az 1881. december 18. án kelt s kiosztott felhívás értelmében előfizetést nyitunk a „Székelyföld” című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 4-szer megjelenő hirlapra, a következő árakkal:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imréhez küldendő, vidékről legcélszerűbben postátalvánnyal.

K.-Vásárhelyt, 1882. január 1.

A „Székelyföld” kiadó hivatala.

Táviratok.

— Magyar távirati iroda Budapesten. —

Ragusa, jan. 20. Kedden a herezegovinaiak és a 11. ezred egyik százada Koritónál megütköztek: Lalic hadnagya, két altiszt, 3 közlegény megsebesült. Ujabb hírek constatálják, hogy öt szervezett banda van.

Mi újság?

A jan. 16-iki ülés szintén az érdekes ülések közé tartozott. A vitát Hoitsy Pál nyitá meg a függetlenségi pártról. Az ifjú szónoknak első föllépése volt ez a képviselőházban. És teljesen sikerült. Hoitsyban mind pártja, mind a parlament jelentékeny erőt nyert.

Utána Dobránszky Péter szólalt fel a kormánypárt soraiból, s a költségvetés elfogadása mellett nyilatkozott.

Ekkor Péchy Tamás elhagyta az elnöki széket s átadta azt báró Kemény János alelnöknek s ő maga felszólalt, hogy mint volt közlekedésiügyi miniszter, Rohonczy Gedeon tegnapielőtti beszédére reflektáljon. Ezzel ismét megnyílt a sorompó, hogy az a szerencsétlen vizszabályozási ügy rohamosan tudjon a tanácskozás színterére. Péchy Tamás, Rohonczy Gedeon, Hieronymi Károly, Ordódy

Pál egymásnak adták át a szót, míg végre az egész kellemetlen incidens egy házszabály feletti vitában enyészett el, melyben Ivánka Imre, gr. Szapáry Gyula p. ü. miniszter, b. Kemény János elnök s Madarász József vettek részt. Utóbbinak felszólalása minden oldalról általános helyesléssel fogadtatott. Rohonczy azon állítását, hogy a közlek. minisztériumban visszaélések történtek, a 16-iki fejtegetések és felvilágosítások erősítik meg.

Csak egy óra után került a sor báró Orbán Balázsról, ki a függetlenségi párt álláspontjáról szokott élénk ségével hosszasan beszélt.

A minisztertanács elhatározta hír szerint a delegációk összehívását 28-ikára. Tizennégy millió hitel fog kéretni huszezer ember mozgósítására.

Krivoszeziában mindennap összeütközés van a felkelőkkel. Herczegovinában a felkelés növekedőben van.

Zágrábból vett, de még meg nem erősített hír szerint az osztrák-magyar Herczegovinában a lázadás tetteleg kitört. Az osztrák nemzetiségű csendőrök visszavonultak Mostárba. A benszüllött csendőrök mind megsebesültek.

Kézdi-Vásárhely, 1882. jan. 19.

A kézdívásárhelyi tanács folyó hó 17-én tartott ülésében a város négy kerületébe tanácsbíztosokat küldött ki, hogy azok a tizek vagyonát számba vegyék, leltározzák és arról 14 nap alatt jelentést tegyenek.

A volt tizek vagyona közös vagyonnak tekinthető, azt senki magának nem tulajdoníthatja, mert az közös célokra volt egybe gyűjtve s ezután is csak közös tüzmentő eszközök beszerzésére fog felhasználatni.

Miután a város négy kerületre osztatott be, szükségessé vált a tizek vagyonáról másképpen intézkedni, ezeknek további kezelését más irányban beosztani, úgy, hogy az rendeltetési céljának megfeleljen.

Ez okból figyelemztetnek a volt tizgazdák, hogy számadásaikat készítsék el, mind a künn, mind pedig a kezükön levő pénzekről adjanak számot, a kézi

vizfecskendők, tűzkankók és egyéb, a tiz vagyonához tartozókról leltárt készítve, azokat a mellett adják át.

A vagyoni állapotról szóló jelentés az első képv. ülésben be fog terjesztetni, a midőn egy bizottság lesz kinevezendő az új beosztás szerint egy szabály kidolgozására, mely a választókerületi főnökök és alantasközegek teendőit fogja megszabni.

Szőcs József,
polgármester.

Csik-Tusnád, 1882. január 14.

A „Székelyföld“ 7-ik számában valaki b. l. aláírással — érdeklődve a tusnádi korcsmárlás iránt — jönnek látta erről való jogtudományát egy előadásba foglalni s azt a község képviselőtestületének s névleg nekem és Nagy József szolgabíró urnak ajánlani.

Mi e váratlan szíveséget köszönjük igen szépen, de fáradságát fölsőlegesen tartjuk, mert a mi jót rejt előadás, higgye el, annak nem-tudásában nem szenvedünk; a „titkon“ gyanúsító „belekontárkodás“-ra pedig soha semmiféle okot nem szolgáltatunk. Kár volt tehát az összes, hasonlóan intézkedő közbirtokosságokból álló községek közül egyedül Tusnád és minket oly nagy figyelemre méltatni. Kár bizony, mert mi még azt is tudjuk, a mit névtelen ur ismeretkörén kívül hagyott, vagy mellőzött, t. i. hogy minden dolognak s így a joginak is több oldala van s a ki csupán egy oldalának fifikus fejtegetésével — mint ő tévé — az egésztest teljesen és helyesen bevezetnek képzel, arról igaz marad, hogy „non bene distingvit, eo minus bene docet“. Már pedig az tagadhatlan, hogy a rossz tanítás az értelmesbeknél is káros, de a népnél, a melyre éppen hatni akar, éppen igen veszélyes.

A „Székelyföld“ tárczája.

Farsangi nóta.

Hólepelbe' nyugszik a föld,
Mintha volna éjszakája;
A nap is későre kel föl,
Törpe utját félve járja;
De az alvó földi kérge
Vigad a nép sok csoportja;
Hogy nyughatnék? — hajh, mi szépen
Hangzik a farsangi nóta!...

Vézna gyermek, renyhe népség
Ógyeleg künn szája-tátva,
Füstölő szilaj legénység
Az utakat átalállja.
Czifra lányról a szemérmes
Utoza, táncz, jég szerteszórta;
Jégre ő oly gondtalan megy...
Hangzik a farsangi nóta.

Korcsmákon nappal-éjen
Foly a drága kékköves víz;
Érte a zsidó, meg örmény
Marhafarkat, kurtit elvisz.

Hogy nem jól „distingvált“ és rosszul „doceált“, az nagyon világos, mert arról egészen elfeledkezett, hogy a közbirtokosság képezi a községet s hogy a községnek nagyon sok közszükségei s rendesen, mint itt is, igen kevés közjövödelmei lévén, a községi kisebb-nagyobb adó kirovása csak úgy kerülhető el, ha a helyett más fedezetet lehet állítani. S vajjon mit lehetne erre czélszerűbben s jobban fordítani, mint az italok mérési jogának haszonbér-jövödelmét? Hisz tudva van, hogy a szegény néptől az állami sokféle adókat is csak végrehajtás útján lehet beszédni. Hát a községit is még arra kell szorítani? Vagy a törvényes közszükségeket el kell mellőzni? Ugyan hogyan? Azt hiszem, megengedi, hogy ezt nem lehet, nem szabad; tehát engedje meg kérem, hogy azok a legjobb s legkönnyebb módon, azon jog haszonbér-jövödelméből, fedeztessenek.

Sokkal arányosabb minden birtokosnak ebbeli haszonvétele a közös haszonbérben, melyben mindenki községi adóbeli saját arányos részét éppen „juxta suam proportionalem quantitatem“ fedezi, a mit a jog és igazság egyaránt így követel.

Ez az oka, hogy nem csak Tusnád, de a többi összes községek is így tettek, a mióta így tehettek s így fognak tenni továbbra is, a cynikus törekvések daczára is.

Azonban b. l. ur, ha mindezeket szépnek, jónak, igaznak beismeri is, mégis azt állítja, hogy „képviselőtestületünk a közbirtokosság tudta s beleegyezése nélkül, titkon, kontárkodva kötött szerződést“.

Erre csak azt feleljük, hogy ő hihetleg nem tudta s nem is egyezett bele; de erről nem tehetünk, mert őt meg nem hívhattuk, mivel a nevét nem tudjuk. De hogy a közbirtokosság tudtával s beleegyezésével történt az egyezés, az csak annyiból is világos, hogy

Bárki mondja, nem való, hogy
Szűk a termés, már mióta?!...
„Tegye be hátsó az ajtót!“...
Hangzik a farsangi nóta.

Hegyen-völgyön lakodalom,
Vége harmadnapra sem lesz;
Pedig az a parafernom
Oly silányság, oly szegényes!
Székelyünknek jól kijut ma
Radinára, nászra, torra...
Mért faragna, szőne, fonna?...
Hangzik a farsangi nóta.

Hólepelbe' nyugszik a föld,
Felvirul majd a tavaszra;
Ha ma minden puffra elkölt,
Lesz-e szükség ekevasra?
Már fenyt a végrehajtó,
Nincs se sóra, se adóba!
Majd tavaszra perg a dobszó...
Szomorú farsangi nóta!

Imets F. Jákó.

a képviselőt e tárgyban először múlt évi nov. 20-án tartott ülésében állapította meg és vette jegyzőkönyvre a feltételeket s csak a 10-ik napon (nov. 29-én) tett a kiadásra kísérletet azzal, a kinek a község házabani korcsmárlásra a régi káros szerződvényben még 10 hónapra joga van, és tett épen ezen joga miatt. S az estig tartott legkomolyabb alkudozáson is nem csak a képviselőt, de az érdeklődő s helyeslő birtokosok is nagy számmal voltak végig jelen, sőt néhány idegen is.

Az alkudozás pedig miattam nem haladhatott, mert csak akkor hagytam fel az ellenzéssel, a midőn feltételeink pár pont különbséggel meg voltak védve, a melyek szerint ezen jog jövedelme, az árak és minőség kellő biztosítása mellett, az eddiginek kétszeresét felülhaladta s minden közszükséglet fedezetet talált.

A szerződés megírása még így és ekkor is egy egész hétre, decz. 5-re, a nagyobb nyilvánosság végett elhalasztatott. S ekkor is azon fennhagyással hirdette-tett ki, hogy a ki a kikötötteknél jobb feltételekkel több haszonvételt és jövedelmet képes eszközölni, azonnal felebbezzon. Erről kell vala, vagy kellene tehát okosan gondoskodni.

És most már kiről áll az, hogy „titkon belekontárkodott?” Nem jó minden notorius kőszá hirhordónak hitelt adni.

Minden dologban szükséges a valót a hamistól megtisztítani, minden oldalról megfontolva, védeni s tartani, mert igaz az, hogy „qui bene distingvit, bene docet“.

Koncz István,
csiktusnádi plebános,
községi képviselő.

Mindenféle.

— **Kimutatás** a Csikmegyében uralgó járvány állásáról. A január 11-iki kimutatás szerint maradt beteg 64, január 18-ig szaporodott 50-el; összesen 114. Ezekből meggyógyult 50, elhalt 2, ápolás alatt maradt 62; összesen 114. Az egész járvány alatt megbetegült 1167, meggyógyult 981, elhalt 124. Ujabban fellépett a kanyaró-járvány Gyergyó-Ditró községben. Csik-Szereda, 1882. jan. 18. Dr. Spányik József, tisztí főorvos.

— **A közdivásárhelyi** korcsolya-egyleti bál rendező bizottsága f. hó 18-án tartott gyűlésében elhatározta, hogy a rendező bizottság hölgyei mindnyájan egyszerű fehér ripsz pikét ruhában fognak megjelenni, egyfőre diszitással és szabással. A szövekre nézve a megrendelések meg is történtek. Miután a korcsolyabál jelszava az egyszerűség leendő, felhivattak mindazok, kik e bálban részt venni ohajtanak, hogy e jel-szót magukévé téve, a lehető legegyszerűbben sziveskedjenek megjelenni. K.-Vásárhelyt, 1882. január 10. A rendező bizottság.

— **Pap Domokos**, a csikszeredai kir. építészeti hivatal s. mérnöke. lapunk munkatársa, közelebről váltott jegyet Sándor Anna kisasszonnyal, néhai Sándor László m. kir. honvéderőnaggy kedves leányával. Sok szerencsét és tartós boldogságot kívánunk a leendő új párnak!

— **Az „Erdélyi Értesítő”,** a legjobb vidéki lapok egyike közli lapunkról a következő hízelgő sorokat. Bármennyire tiltja is szerénységünk az ilyennemű dicséretet közölni, de miután az inkább az ügy, mint a személyek érdekében történt, szükségesnek látjuk közölni.

— „Székelyföld” czimrel hetenként négyszer megjelenő, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlapot indított Szabó Albert kézdi-vásárhelyi s nemsokára csikszeredai nyomdatulajdonos, mely egyelőre Kézdi-Vásárhelyt, később valószínűleg felváltva Kézdi-Vásárhelyen két számmal és Csikszeredán két számmal fog megjelenni. A szerkesztők egyike: ifjabb Dobay János K.-Vásárhelyt lakik, a másik szerkesztő, T. Nagy Imre tanár, Cs.-Szeredában. Együttesen, egyesült erővel kívánnak harcolni a Székelyföld cultur érdekeiért, s az eddig megjelent számokból örömmel győződünk meg arról, hogy a magasabb politizálás helyett Csik-és Háromszékmegye közgazdasági és helyi érdekei vannak e jól szerkesztett lapban képviselve, s hogy a szerkesztők helyes uton járván, a lap a pártfogást megérdemli. Az előfizetési ár, 1 frt 50 kr egy hetenként négyszer megjelenő lapnál oly csekély, hogy csak a tömeges pártfogás biztosíthatja a lap fennállását; igen kívánatos lenne tehát, ha a marosszéki székelyek is minél többen előfizetnének ez élénk és komoly szé-kelyföldi székely lapra. A csikmegyei nyomda, csik-szentmihályi Sándor Kálmán kezdeményezése folytán, Csikszeredában pár hó alatt létre jön; a nyomda vezetésével F. Szabó Lajos, városunkban ismert nyomdász és könyvkötő lesz megbízva, a ki a megrendelések megtétele végett már el is utazott.

— **A csikszeredai működő társulat** f. hó 22-én délelőtt 11 órakor a polg. leány iskola helyiségében tartja ez évi rendes közgyűlését, melyre a társulat működő és pártoló tagjait ezennel meghívjuk. A igazgató választmány.

— **A csikmegyei m. kir. államépítészeti hivatal** főnöke: Thaly István kir. mérnök, az összes m. kir. államépítészeti, folyammérnöki, töltésepítési és kikötőépítési hivatalokhoz küldött köriratban azt indítványozta, hogy a közmunka- és közlekedési miniszterhez a Rohonczy képviselő által az országgyűlésen történt éles támadásra adott válasz alkalmából a m. kir. állam-mérnöki kar egy diszalumba foglalandó hálafeletint intézzen. A diszalbum elkészíttetésére, a felirat szövegezésére s annak idején leendő átnyújtására a m. kir. folyammérnöki és államépítészeti hivatalok kérték fel. A csikmegyei m. kir. építészeti hivatal műszaki személyzete 7 frttal járult a költségekhez. Z. Y.

— **Bűnbánó farkasok.** A napokban egy pár farkas a »Kis Somlyó« — hol nyárban búcsut szokták járni — tetejét összebarangolta. Ezóta oly töredelmes emberbaráti érzés szállotta meg őket, hogy utonállás- és megtámadásokról mit sem hallunk. Reméljük, hogy a zarándoktól nyert utbaigazítás folytán valamerre ők is elzarándokolnak.

— **„The Gresham” Londonban.** Ezen Ausztria-Magyarországon is letelepedett életbiztosító-társaság 33-ik, múlt év június 3-án végződött üzletéről szóló átnézetes évi jelentése, mely a részvényesek múlt év decz. 8-án tartott rendes nagygyűlésén adatott elő, e napokban jelent meg. Belőle a következő fő mozzanato-

kat közöljük, melyek a társaság virágzó állapotáról elég bizonyítékot nyújtanak. A lefolyt év eredménye felette kedvező volt. Ez év lefolyása alatt ugyanis 6521 biztosítási ajánlat 59.712,065 frank értékben nyújtatott be, melyek közül 5365 ajánlat 48.375,790 franknyi összeggel fogadtatott el, mely utóbbira a megfelelő számú kötvény adatott ki. A nyereménybevétel, a viszont biztosításért kiadott költségektől eltekintve, 12.007,724 frankra rugott, mely összegbe az első biztosítási év 1,649,043'75 fraknyi nyereményei bele vannak értve. A kamat-számla mérlege 2.879,270'85 frankra rugott és a nyereménybevételhez számítva a társaság évi bevételeit 14.886,49408. frankra emelte. Az ez év alatt a társaságnak átnyújtott és tőle kifizetésre elfogadott követelések életbiztosítási kötvényekből 5.744,153'80 frankra rugtak. A felszerelési és vegyes szerződések követelései, melyek fizetési napja lejárt, 2.957,691'65 frankra rугnak. Kötvények visszavásárlásáért 845,180'50 frank adatott ki. A biztosítási alap, melynek létezése a szerződésekre nézve biztosítékot nyújt, 3.696,911 frankkal gyarapodott. A társaság a mult évben Budapesten és Bécsben 3.057,000 frt vételárért ingatlanokat szerzett meg, a melyekben már most hivatalai is elhelyezvők. A valósitott aktívának összege az üzleti év végével 74.122,865 frankot tett ki. Ezen adatokba a tárczának vételár czimén beallított érték többlete nincs beszámítva, miután eme értékek nem realizáltak és így azonnali jövedelem forrásaként nem tekinthetők. E többletnek azonban nagy jelentősége van: biztosítja a jótállásokat, melyek a társaság részéről adatnak. A jelentés mellé a társaság aktiváiról egy kimerítő jegyzék van csatolva, melyből a következőtőkealapok tűnnek ki: 3,712,489'80 frank a brit kormány biztosításaiban, 121,066'75 frank az indiai és gyarmatkormányok biztosításában, 12,852,382 frank idegen állami biztosításokban, 1,274,341'15 frank vasuti részvényekben, értékpapírokban és törzsrészvényekben, 22,099,399'50 frank vasuti és más kötelezvényekben, 11,452,240'20 frank háztulajdonban, 9,712,633'55 frank jelzálogban, 12,898,312'05 frank különféle biztosításokban.

PIACZI ÁRAK.

		K.-Vásárhely január 16.	
		frt	kr
Hectoliter	legszebb	8	20
	Buza (tisztá) közepes	7	60
	gyöngébb		
	Buza (vegyes)	7	—
	Rozs legszebb	4	80
	közepes		
	Árpa legzebb	4	20
	közepes		
	Zab legszebb	2	80
	közepes		
Kilogramm	Törökbuza	4	60
	Kása	12	—
	Borsó	7	—
	Lenese	10	—
	Fuszulyka	5	—
	Lennag		
	Burgonya	1	80
	Marhahús		36
	Disznóhús		40
	Júlhús		34
Kilogramm	Faggyu		32

Magy. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

M E N E T R E N D.

Érvényes 1881. május 15-től.

PREDEAL-NAGYVÁRAD.

Állomások		Gyors-vonat 1.	Személy-vonat 3
Bukarest	Indul	8.15	6.30
Predeal	"	1.09	4.53
Tömös	"	1.33	1.21
Brassó	(Erk.)	2.06	6.13
	(Ind.)	2.16	6.52
Földvár	Ind.	2.44	7.23
Apáczá	"	3.03	7.43
Kőpecz	"		8.13
Alsó-Rákos	"		10.15
Héjasfalva	"	3.54	10.32
Szegesvár	vendéglő (Erk.)	5.07	10.52
	(Ind.)	5.12	12.06
Medgyes	Ind.	6.01	12.24
Kapus	(Elágozás) vendéglő (Erk.)	6.13	12.30
	(N.-Sze-benfelé) Ind.	6.31	2.06
Tövis	(Elágozás) vendéglő (Erk.)	7.30	2.26
	(Gy.-Fehér-vár felé) Ind.	7.37	3.24
Kocsárd	(Elágozás) vendéglő (Erk.)	8.18	3.34
	(M.-Vásár-hely felé) Indul	8.23	5.59
Kolozsvár	vendéglő (Erk.)	10.07	6.24
	Indul	10.17	11.04
Nagyvárad	vendéglő (Erk.)	1.45	11.25
	Indul	1.50	8.45
Budapest	Érkezik	7.30	

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre,

Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Kételkedve kérdi némely beteg önmagától: melyik gyógyszerhirdetésnek lehet hitelt adni? Ez vagy ama hirdetés nagysága által tűnik fel; a beteg választ s a legtöbb esetben épen — a legrosszabbat! A ki az ilyen csalódást s a hiába való pénzkiadást elkerülni akarja, annak tanácsoljuk, hogy **Gorischek Károly** cs. kir. egyetemi könyvtárustól Bécsben (Isván tér 6.) hozassa meg magának a „Betegbarát” czimű könyvecskét, mert abban a legjobbaknak bizonyult gyógyszerek tárgyilagosan és kimerítően vannak ismertetve, úgy hogy minden beteg teljes nyugalommal bírálhat és a legjobbat választhatja magának. A fentebbi, már 29 kiadást ért könyvecské ingyen és bérmentve küldetik meg a megrendelőnek, tehát nem okoz több költséget, mint 2 krajczárt a levelező lapért, mely magyar is lehet. 4—10

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.